

Pilar Rahola guanya el Lull viatjant a la Setmana Tràgica

La periodista i escriptora torna a la ficció amb 'Rosa de cendra', ambientada entre el 1901 i el 1909. Hi explica la Catalunya convulsa de la primera dècada del segle XX a partir de la història d'un pare de família, que ha sobreviscut a la guerra de Cuba, i els seus fills

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

“Fins ara no m'havia volgut presentar a cap premi perquè creia que calia picar pedra –comentava ahir Pilar Rahola (Barcelona, 1958) amb un somriure d'orella a orella després d'explicar que la novel·la *Rosa de cendra* havia guanyat el 37è Ramon Llull, dotat amb 60.000 euros–. Quan vaig publicar *El carrer de l'Embut* considerava que calia sortir arran de terra. La bona acollida d'aquell llibre i de *Mariona* em van fer molt contenta. Era el moment de presentar-me a un premi, de posar-me el vestit de mudar i de pujar al pòdium”.

Rosa de cendra suposa el retorn de Rahola a Planeta després d'una fructífera etapa a RBA-La Magrana, on havia aconseguit consolidar-se com a autora de no-ficció d'una gran po-

pularitat –gràcies a títols com *La màscara del rei Artur* (2010) i *La República Islàmica d'Espanya* (2011)– i havia tornat a la ficció amb *El carrer de l'Embut* (2013) i *Mariona* (2014). Anteriorment havia provat sort en dues ocasions: primer amb l'evocadora *Aquell estiu color de vent* (Pòrtic, 1983) i, més endavant, amb l'èròtica *Els amants de la Tània* (Columna, 2002), poc després de la dissolució del Partit per la Independència, que havia fundat amb Àngel Colom quan tots dos van abandonar Esquerra Republicana de Catalunya. Actualment, Rahola escriu una columna diària a *La Vanguardia*, col·labora a 8TV i RAC1 i és conferenciant.

Fa un any i mig que va anunciar al programa de Jordi Basté que estava a punt de publicar una novel·la ambientada en la Setmana Tràgica a Barcelona. Era *Rosa de cendra*. “He

“ESCRIVINT AQUESTA NOVEL·LA HE POGUT ENTENDRE POSICIONS POLÍTiques QUE NO COMPARTEIXO”, COMENTA RAHOLA

anat acumulant informació sobre la primera dècada del segle XX però no he volgut llegir cap de les novel·les que s'han escrit ambientades durant la Setmana Tràgica –explicava ahir–. El meu estil és molt diferent del de tothom, però m'hauria influït d'una manera o altra”.

Uns anys decisius

Rosa de cendra arrenca el 1901, el mateix any que la Lliga Regionalista va guanyar les eleccions sota el lideratge de Francesc Cambó i Enric Prat de la Ribera. “El personatge principal és Albert Corner Espiga, net de la Mariona de la meua novel·la anterior –avança l'autora–. Aquell llibre acabava amb el comiat entre l'àvia i el jove Albert, que se n'anava a la guerra de Cuba. Ell aconsegueix tornar-ne viu convertit en un antiheroi, perquè les guerres t'envileixen i et destru-

a
llegim

44-45

- Entrevista a Mariana Enríquez, guanyadora del premi Ciutat de Barcelona
- 'La ciutat i la casa', de Natalia Ginzburg

46-47

- 'Les set vides de Pere Romeu', de Josep Bargalló
- L'últim poemari de Josep Maria Fulquet, 'Morir com un riu'

Cinc llibres en la trajectòria de Rahola

Carta al meu fill adoptat

COLUMNA, 2010

Va debutar amb una novel·la el 1983, *Aquell estiu color de vent*, però el primer llibre amb què va fer forat va ser una defensa de l'adopció en primera persona el 2000, actualitzada el 2012.

La màscara del rei Artur

RBA-LA MAGRANA, 2010

Seguint l'estela del retrat que Yasmina Reza va fer de Sarkozy, la periodista va escriure sobre la seva convivència amb Artur Mas durant la campanya per les eleccions del 2010, que Mas va acabar guanyant.

La República Islàmica d'Espanya

RBA-LA MAGRANA, 2011

Esperonada per la bona acollida del llibre sobre Artur Mas, Rahola es va atrevir a publicar un llibre molt polèmic que explorava el xoc “entre la civilització i la barbàrie”.

El carrer de l'Embut

RBA-LA MAGRANA, 2013

Situada entre l'inici de la dictadura de Primo de Rivera i els Fets de Maig del 1937, *El carrer de l'Embut* va voler homenatjar els “grans mestres republicans”. Va ser una de les novel·les més venudes per Sant Jordi el 2013.

CRISTINA CALDERER

eixen emocionalment". Amb l'instint de la supervivència altament desenvolupat, Corner ha aconseguit acumular una fortuna, relacionar-se amb l'alta burgesia catalana i formar una família benestant. "Un dels seus fills és anarquista i treballa amb Francesc Ferrer i Guàrdia –continua–. Aquest noi, tot i formar part dels revolucionaris, trobarà que és qüestionat pels seus companys a causa de la seva homosexualitat. Un altre dels quatre fills té un perfil molt diferent, és de Solidaritat Catalana". A través de la Merceneta, que també forma part de la descendència de Corner, "els lectors trobaran una generació de dones que es comença a qüestionar la vida que els ha tocat viure: *Rosa de cendra* també em permet explicar l'inici d'una mirada que canviaria el segle XX, i que és la mirada de les dones".

"A LA NOVEL·LA EXPLICO L'INICI D'UNA MIRADA QUE CANVIARIA EL SEGLE XX: LA MIRADA DE LES DONES", ASSEGURA L'AUTORA

"És un llibre ple d'il·lusions i esperances, de misèries i contradiccions profundes –promet–. Hi apareixen molts temes: Solidaritat Obrera, els fets del *Cu-Cut!*, el naixement del catalanisme polític, el lerrouxisme, la deriva anarquista... El passeig de Gràcia canvia de manera esplendorosa, s'obre la Via Laietana i la ciutat es converteix en un lloc esplendorós al mateix temps que es cremen convents i hi ha violència. Jo volia que el llibre es digués *Rosa de foc* en homenatge al nom que posaven els intel·lectuals anarquistes a la ciutat. Vaig imaginar que després que la rosa cremés hi hauria la cendra: la cendra té un punt d'esperança, per això em vaig quedar amb aquest títol". L'autora assegura que no ha pres partit per cap personatge: "No hi ha herois ni bons ni dolents. A diferència de quan faig articles d'opinió, aquí guanya la literatura. Escrivint *Rosa de cendra* he pogut entendre posicions polítiques que no comparteixo".

Un dels punts en comú entre la primera dècada del segle XX a Catalunya i el present que Rahola ha trobat mentre treballava en el llibre és "la guerra interna en el món del catalanisme": "Solidaritat Catalana és com Junts pel Sí: estan junts en una candidatura electoral però es porten a matar –diu–. En alguns dels discursos de l'època hi ha el precedent de moviments alternatius antisistema com les CUP o el sindicalisme. També hi trobareu reflectit el discurs espanyolista de Ciutadans". El llibre serà publicat per Planeta el dia 1 de març. ♦♦

Mariona

RBA-LA MAGRANA, 2014

A *Mariona*, Rahola es va voler endinsar en uns anys de revolta col·lectiva –la novel·la arrenca el 1824 i acaba el 1870– explicats a partir d'una dona de la menestralia de la vila de Gràcia. Avalots, bullangues i lluita per la llibertat.

Un premi en què abunda la novel·la històrica

♦♦♦♦♦ J.N.

La primera novel·la que va guanyar el Ramon Llull, l'any 1981, va ser *Les aventures del cavaller Kosmas*, de Joan Perucho. A la coberta s'anunciava com "una sorprenent combinació de fantasia i humor", elements que han anat perdent importància en el palmarès del guardó de Planeta. Encara que fos per la via de la bibliofília i l'extravagància, la novel·la de Perucho avançava una tendència cada vegada més habitual en el premi: recompensar novel·les històriques.

Pertanyien a aquest gènere *Fortuny*, de Pere Gimferrer (1983); *El misteri del Cant Z-506*, de Miquel Ferrà (1985); *Moro de rei*, de Pau Faner (1988); *El sexe dels àngels*, de Terenci Moix (1992); *La Rambla fa baixada*, de Nèstor Luján (1994); *L'emperador o l'ull del vent*, de Baltasar Porcel (2001); *Les set aromes del món*, d'Alfred Bosch (2004); *Per un sac d'ossos*, de Lluís-Anton Baulenas (2005); *Amor i guerra*, de Núria Amat (2011); *Desig de xocolata*, de Care Santos (2014) –encara que una part transcorregués en l'actu-

alitat–, i *La filla del capità Groc*, de Víctor Amela (2016). La novel·la històrica és, ara per ara, un dels gèneres més rendibles del sector editorial, i la inversió que fa Planeta amb un premi tan ben dotat com el Llull –havia arribat a recompensar el guanyador amb 90.000 euros, tot i que des del 2012 són 60.000– és massa alta per atrevir-se a publicar obres formalment més arriscades i autors que no siguin prèviament coneguts pel gran públic.

El premi, però, no oblidia recompensar autors que escriuen sobre el present, com Najat El Hachmi, amb *L'últim patriarca* (2008); Vicenç Villatoro, amb *Tenim un nom* (2010); Sílvia Soler, amb *L'estiu que comença* (2013), i Xavier Bosch, amb *Algú com tu* (2015). ♦♦

Llibres clau sobre la Barcelona del 1909

♦♦♦♦♦ J.N.

"Tal com ets, tal te vull, ciutat mala", escrivia Joan Maragall l'any 1909, just després de

l'esclat de violència de la Setmana Tràgica. *Rosa de cendra* no és la primera novel·la que en la trama té presents aquests traumàtics fets, que es van donar a conseqüència de la mobilització de reservistes per anar a combatre a la guerra de Melilla: durant uns dies es van aixecar barricades i van tenir lloc

nombrosos enfrontaments armats, es van cremar convents i esglésies i es van assaltar comissaries. La revolta obrera va acabar amb la intervenció de l'exèrcit i una llarga, arbitrària i controvertida llista de detencions i condemnes: es van executar cinc persones, entre les quals Francesc Ferrer i Guàrdia, fundador de l'Escola Moderna, a qui es va acusar de ser instigador de la sublevació.

Entre les novel·les que expliquen les tensions i els conflictes de l'època hi ha *La felicitat*, de Lluís-Anton Baulenas (Edicions 62, 2001) –que s'acaba el 26 de juliol, el dia que van arrencar els aldarulls–, i *Foc latent* (Angle, 2006), amb la qual Lluïsa Forrellad va tornar a publicar cinc dècades després de *Siempre en capilla*, premi Nadal 1953. Coincidint amb el centenari dels fets van aparèixer *Barcelona tràgica*, d'Andreu Martín (Ara Llibres); *Set dies de fúria*, d'Antoni Dalmau (Columna), i *El silencio de los claustros*, d'Alicia Giménez Bartlett (Destino). El 2015 Màrius Mollà va publicar *El mestre* (Ediciones B), centrada en un deixeble de Ferrer i Guàrdia. ♦♦

